

במדיוה

לא יכלו להשתלט על המהומה הקולנית ש- פרצה. האסיפה נסתיימה מבלי לאשר את דרישת החיתורים.

כעבור ימים ספורים, כשקיבלו עובדי ה- משרד את משכורתם, הורו רבים מהם לאחד מעובדי הנקיון במשרד, שהודות לאומץ- ליבו התפוצצה האסיפה, ולא קוצצה ה- משכורת.

עשרה ילדים בבית. עובד הנקיון האלמוני הפך בין-יום לסמל תנועת ההת- נגדות, המיימת עתה לשבור את תנועת ההתנגדות-מלמעלה, ששטפה בשבועיים ה- אחרונים את המדינה. הוא העז לעשות את אשר חששו לעשות רבים מחבריו לעבודה: הוא אמר למכיל המשרד את כל מה שעם ליבו.

אסיפת עובדי משרד המיסחר והתעשייה התנהלה תחילה כסידרה. נציגי התעד אמרו את דברם, כשהמכיל גולן נותן להם גיבוי. מאות העובדים, שצבאו בצפיפות על המרפסות הפנימיות בבניין פאלאס רחב- המידות, שם שוכן המשרד, רגזו בשקט.

לפתע ניגש עובד הנקיון אל מכיל המשרד, טפח על כתפו, משך בדש מעילו, ואמר: "למה שיקחו ממני כסף? יש לי עשר נקודות בדיוג, ובבית מחכים לי עשרה ילדים." הדממה נשברה באותו הרגע. והאסיפה התפוצצה.

ראשי-הממשלה לוי אשכול הודיע אומנם בנאומו לאומה, כי עובדי משרד המיסחר והתעשייה חיתרו מרצון על חלק משכרם, אך הוא עשה זאת מבלי לשאול תחילה ל- דעתם. כשדירבן אותם פועל הנקיון להביע את דעתם, קבעו עמדה הפוכה מזו שהציג אשכול בנאומו המשודר.

תריסר ילדים בשערי. עובדי משרד המיסחר והתעשייה לא היו בודדים. במי- קומות רבים בארץ החליטו העובדים לא לחתור מרצונם על כספם. במקומות אחרים אף לא הועלתה ההצעה לדיון, כי הלכי הרוח בקרב העובדים לימדו את נציגי ה- ממשלה וההסתדרות ששם לא יעבור העניין חלק. זה לא השפיע, כמובן, על יוזמיו מפיילת הקואליציה, שניפחו והגזימו את מימדי ההתנגדות-מלמעלה, כדי ליצור אחי- רה מתאימה להמשך הנידוב.

הגדיל לעשות קול-ישראל, שדיווח ב- הרחבה על "גל החיתורים". הוא הודיע, למשל, כי עובדי ההלומים בנתניה, עיר תעשיית ההלומים של ישראל, ויחרו על חלק משכרם. המאזין התמים יכול היה לחשוב כי המדובר הוא באלפי פועלים, אך חיש מהר התברר כי הכחנה היא למיפעל אחד, שבו עובדים רק שמונה פועלים.

בהודעות אחרת הודיע הרדיו, כי גם עובדי שער יחרו. שוב יכול היה המאזין לחשוב כי המדובר בחברה גדולה, המעסיקה מאות עובדים. רק מעטים ידעו, כי המדובר הוא ביומן קטן לענייני משק ובורסה, ש- עובדים בו תריסר שכירים בלבד.

גם העיתונים וגם הרדיו התעלמו משאלה אחת מכריעה: מי הם ראשוני המוותרים? היו אלה, בראש וראשונה, עובדים מינה- ליים בכירים, שתקציב ההוצאות שלהם, על אוכל, הסעות, כיבוד, הארחה ואפילו ביגוד, הוא כה גדול, עד שחיתור מצידם, על חלק מן המשכורת, אינו משחק כלל תפקיד ב- תקציבם.

סוג אחר של מתחרים הם האקדמאים, ש- המו"מים הממושכים על הפרשי-שכר, ה- מחזיקים עדיין בקופות מעבידיהם, התיש את כוחם. הם התנו אומנם את ויתורם בצעדים מצד הממשלה, להבראת המשק, אך רק מעטים מהם מאמינים היום, כי תנאייהם ימומשו.

רק 400 בכרים. כל זה לא הפריע להסתדרות לרכב על גל ההתנגדות-מלמעלה, לעודדו בכל האמצעים, תוך תיאום מדויק ומלא עם ראשי-הממשלה ושר-האוצר, מבלי לדעת עדיין באיזה צינורות יורם הכסף המנודב, ולאיזה קופות.

הודעת דובר ההסתדרות, שמואל סולר, היתה אופיינית: "המזכירות הארצית של חטיבת עובדי מוסדות ההסתדרות החליטה על תביעה ל-30,000 עובדים במוסדות, לחיתור על מקצת הפרשים או אחוז משכרם."

סולר, לכתב העולם הזה: "עדיין לא נקבע מה ייעשה בכסף, אך דבר אחד ברור: המשק לא יינצל רק על-ידי החיתורים האלה."

בעלי מיפעלים פרטיים, לעומת זאת, ידעו כברור מה אפשר לעשות בכסף ה-

(המשך מעמוד 8) העלאת מס-ההכנסה, ומאיר יערי המפ"מי התנגד להעלאת המיסים העקיפים — אך שניהם יצביעו בעד התקציב כמו שהוא. כל הנואמים ידעו, כמובן, שזהו ויכוח סרק. כי עוד לפני שהתחילה הקריאה ה- ראשונה של התקציב במליאת הכנסת, העבירה הכנסת את התקציב כולו לוועדת- הכספים, כדי לאשרו לקריאה-שנייה.

כמה שנות להסתייגות? מי זאת ועדת-הכספים? זוהי ועדה של 19 איש, בה לא ניתן מראש שום ייצוג שהוא לסייעות הקטנות. ממילא אין בה קול אופוזיציוני של ממש.

הרוב הקואליציוני בה מאשר את התק- ציב אוטומאטית, בהנהגת יו"ר הוועדה, ישראל קרגמן, עסקן-מנגנון מפא"י טי- פוסי.

מן הוועדה חוזר התקציב למליאת הכנסת, ל"קריאה שנייה". זוהי בדיחה עגומה עוד יותר.

לויכוח על כל המילארדים של הכנ- סות המדינה הוקדשו שעותיים. לחיכוה על משרד-החון — החיכוה הפוליטי העיקרי של השנה — הוקדשו שלוש שעות. הזמן מתחלק לפי גודל הסייעות כך שקול האופוזיציה לא יישמע כמעט כליל.

לשם מה? באופן רשמי מוסבר נוהל מגורח זה בחוסר-זמן, אך מכיוון שמליאת הכנסת יושבת רק שלושה הצאי-ימים ב- שבוע, זהו תירוץ קלוש ביותר. חי"כ אופוזיציוני, שגשאל השבוע מדוע הוא מתנגד להארכת דיוני המליאה לחמשה ימים בשבוע, אמר גלויות: "לשם מה? למה לי לשמוע נאומים, כשאני יודע מראש שזה ממילא לא ישנה אפילו אגורה אחת בתקציב?"

שלושה חי"כים אחרים, שישבו ליד אותו שולחן במזנון, ניצענו בראשיהם לאות הסכמה.

הם ידעו כולם את האמת: הדיון על התקציב בכנסת אינו אלא בדיחה. מטרתו היחידה: לשמור על הצורה החיצונית, ולתת לאזרח את האשלייה שאמנם יש פיקוח פארלמנטארי על הסכום העצום הנלקח ממנו.

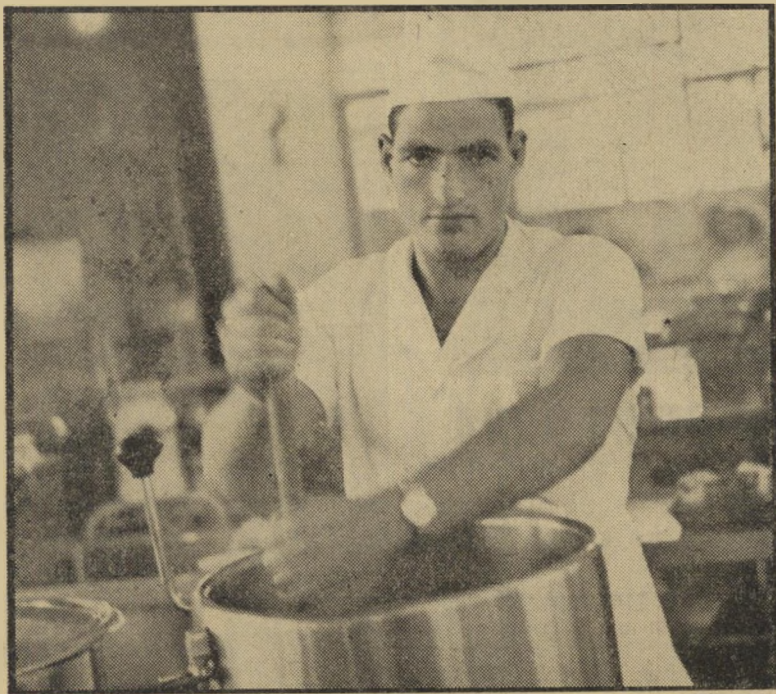
שכר

צו ההתנדבות

"לא רוצים קולחוז!" שאנו קול מאות עובדי משרד המסחר והתעשייה, כשהת- אספו השבוע לאסיפתם הכללית, כדי לדון על ויתורי שכר. "כאן זה לא רוסיה! רו- צים הצבעה השאית!"

מנכ"ל החדש של המשרד, דויד גולן, וחברי ועד-העובדים, שהציעו בתחילת האסי- פה להצביע בצורה גלויה על החיתורים,

אורי אבנרי הצביע לבדו נגד העברה זו.

נערי פרטיש במטבח האוניה "אני ארצח אותך!"

פנתה אלינו.

כל זה אמור ביחס לבחירות לכנסת ה- רביעית והחמישית. אבל למרות שינוי ה- ההרכב של הנהלת דן, המשיך דן לתרום גם לקרנות הבחירות של הכנסת הנוכחית.

סיפר איש ההנהלה הקודמת של דן: "היו אצלנו בחירות באוקטובר. הבחירות לכנסת היו בנובמבר. או ההנהלה לא רצתה הפעם לתת כסף, היה מצב כספי קשה, וגם לא רצינו לחזור על השגיאות של ההנהלה ה- קודמת. לכן החלטנו שהפעם ניתן למפלגות הנחות בהסעת בוחרים ובמיוולים שלפני ה- בחירות. זאת היתה החלטת ההנהלה. אינני יודע איך זה התבצע, כי לא הייתי בוועד. אבל היו פניות של כל המפלגות, לא כולן נענו בהתאם לדרישותיהן. היתה גם פניה של הדתיים, אבל אינני יודע מה בו- צע".

ספיר

עניין זה מאוחרים עם החשבונות של אגד. קבענו סכום עם כל מפלגה ומפלגה. אם הן עברו על הסכום, יאלצו להחזיר."

חבר-הנהלה אחר הוסיף: "כל המפלגות קיבלו, או מה מדברים על שאילחות ב- כנסת? שמעתי שרפ"י חושבת על שאילתה. הם קיבלו אצלנו עשרת-אלפים לירות!"

תיקן אותו איש-הכספים: "אולי 7500, אולי עשרת אלפים. קשה לחשב בדיוק, כשי- חלק נעשה בהנחות בניסיעות."

★ ★ ★

מי מטעמי?

מאת ארפי לירות ניתנו במשך השנים לקרנות הבחירות של המפלגות. טיפלו בתרומות אלה חברי-כנסת מכל המפלגות. אנשים היושבים בוועדות וונים במחירי ה- נסיעה דן. את מי הם מייצגים שם — את ציבור בוחריהם, או את המוסד שתרם כסף טוב להצלחתם?

והעיקר: מאיזה כיס שולמו התרומות וה- שוחד? האם יצא הכסף מכיסם הפרטי של חברי הקואופרטיב, הלהוטים למפלגות ה- שונות? לא. הכסף הזה נרשם כחלק מהוצ- אותנו השוטפות של הקואופרטיב, בדיוק כמו דלק או צמיגים. לכן הוכנס בחישוב מחיר הנסיעה באוטובוס. כלומר: בגלל ה- תרומות והשוחד, נאלץ האזרח לשלם מחיר יקר יותר עבור הנסיעה באוטובוס.

את זאת חובה היה לשנן דווקא השבוע, כאשר הועלו מחדש מחירי הנסיעה באוטו- בוסים.

"לי לא ידוע שום דבר על תרומות. אצלנו עוסקים בזה חברי כנסת. תוכל לפנות אל חברי-הכנסת אבניאל, הוא המטפל אצלנו ב- תרומות."

★ ★ ★

למרות התרומות — גרעונות

הרק השיב לא פחות מן התרומות ניתן למיפלגת הצינונים הכלליים, ואחר-כך ל- מיפלגה הליבראלית. אותם ייצג שריהת-חבר- רה לשעבר ומנהיג המפלגה הליבראלית היום — יוסף ספיר.

סיפר חבר דן, שניהל את המשא-המתן עם ספיר: "ספיר היה מאוד מקיף. הוא פרסן לשעבר מפתח-תקחה, שר תחבורה במשך שנתיים, בדרך כלל יהודי שיוצע לעמוד על שלו. הוא בא עם עזרא איכילוב למנוח. היו לו תביעות רגילות כמו לכל המיפלגות: דרוש לנו כסף רב למערכת ה- בחירות. מתפקידם דן לדאוג לנו, מפני שאנחנו המפלגה הדואגת לכם."

"היה גם תמיד איזה ציוני-כללי אחד או שנים בהנהלה. יוסף ספיר עסק באמת הרי- בה בענייני הקואופרטיבים. היה עורך אסי- פות וגואם נאומים. איש הקבלות שלהם היה כספי. בית על שם משהו, אפשר למלא חיקים גדולים בקבלות שלהם. כל מיני מוס- דות ספורט, מכבי, הרבה עיתונות עם שמות שאינני זוכר, הם גם בנו איזה בית ונתנו קבלות. בית על שם משהו, אינני זוכר. אבל כל לבנה בבית הזה הכניסה להם הרבה כסף."

בתיק המשרתי מוזכרת קבלה על סכום שנותר לעחון הבוקר. הגיב על כך דובר המפלגה הליבראלית, יוסף תמיר: "לא ידוע לי על כך. הבוקר השאיר לנו רק גרעונות." וכי משהו טען שהתרומות הללו הושי- קעו במיפעלים נושאירוחיות?

★ ★ ★

מודעות שרא היו

המפלגה הדתית-לאומית לא ידעה כיצד בדיוק להתייחס אל דן. מצד אחד היה הרב אונטרמן, בהיותו רב ראשי בתל- אביב, מועיק שמים וארץ נגד חילול שבת דן, ומצד שני היה קשה למפלג"ל לראות איך כל שאר המפלגות מקבלות תרומות, ורק הדתיים, בשל כמה דקות של שבת, יוצאים בכל כלום.

אבל בכל זאת ישנה קבלה על 1250 ל"י רות שינתנו להצופה, בטאון המפ"ל.

הסביר איש דן: "המפד"ל קיבלה או רק פעם אחת סכום של 3000 לירות. רשמנו אותו כספרים כמו את כל יתר הסכומים — ההוצאות של המחלקה ליחסי-ציבורי ל- מור דעות פיקטיביות בעיתונים. הם קיבלו רק פעם אחת, כי היתה בניינו מלחמה גור- אה על השבת. סגרו לנו את התנועה ב- דיוק עם כניסת ה- שבת. אף אוטובוס לא יכול היה לנוע בשבת. אפילו בלי נוסעים. זאת היתה מלחמה על דקות. הם עמדו עם שערן ביד. השבת נכנסה בשעה חמש ו-35 דקות, אז באותו רגע הכל עומד. אבל לפני הבחירות בא חברי-הכנסת מיכאל חוני, גמרנו איתו על 3000 לירות, ואחרי זה היתה לנו תקופה של שקט בעניין השבת."

אפשר אולי לחשב כמה שווה למפד"ל כל דקה של חילול-שבת לקרן הבחירות. אולי ישתלם להם לשנות את הפסקה ולומר: "פיקוח-נפש ו/או תרומה — דוחים שבת."

הציטק השבוע חי"כ חוני: "לא רק ה- מפד"ל קיבלה מן אלא גם מפלגות אחרות!"

הגיב רפאל חסמן מהצופה: "אינני זוכר סכומים אלה. אולי זה תשלום עבור מוד- עות? אולי מינויים על העיתון לחברי דן הדתיים?"

★ ★ ★

גם רפ"י קיבלה!

כל חברי "דן", איהם דיבר העולם ה- טיבים, עם כל המפלגות, תחן מהקמוניס- טים ואגודת-ישראל, ומעניין שגם מפ"ם לא